

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 69
hallituksen esityksen johdosta laiksi lannoiteverosta annetun lain
13 §:n muuttamisesta

Eduskunta on 2 päivänä lokakuuta 1981 lähettänyt valtiovarainvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 120 laiksi lannoiteverosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta. Tämän esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt ed. Kortesalmen ym. lakialoitteen n:o 28 (1980 vp.) laiksi lannoiteverosta annetun lain kumoamisesta ja ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteen n:o 445 (1979 vp.) lannoiteveron poistamisesta. Laki-aloitteen n:o 28 (1980 vp.) eduskunta on lähettänyt valiokuntaan 29 päivänä helmikuuta 1980 ja toivomusaloitteen n:o 445 (1979 vp.) 12 päivänä kesäkuuta 1979.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti valiokunta on pyytänyt hallituksen esityksestä maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnon, joka on tämän mietinnön liitteenä. Samoin valiokunta on pyytänyt aloitteista maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnon, joka niin ikään sisältyy tämän mietinnön liitteeseen.

Osana sitä maatalouden osuutta, jolla maatalouden on osallistuttava maatalouden ylituotannon viennin rahoittamiseen, on peritty lannoiteveroa, jota koskeva laki on voimassa kuluvan vuoden loppuun. Hallitus ehdottaa, että lain voimassaoloaikaa jatkettaisiin vuoden 1982 loppuun. Veron määrä ehdotetaan pidettäväksi nykyisenä eli 11 penninä kilolta. Metsälannoitteiden verovapautta koskevat säännökset ehdotetaan niinikään säilytettäväksi nykyisinä.

Lakialoitteeseen n:o 28 (1980 vp.) sisältyvän lakiehdotuksen mukaan lannoiteverosta annettu laki kumottaisiin. Toivomusaloitteessa n:o 445 (1979 vp.) ehdotetaan eduskunnan hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi kiireellisiin toimenpiteisiin lannoiteveron poistamiseksi.

Valiokunta on käsitellyt asian ja todennut hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen tarkoituksenmukaiseksi.

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta on kuitenkin todennut, että valtiolle maatalouden ylituotannon viennistä aiheutuvat kustannukset ovat vähentyneet. Tämän johdosta ja muutoin hallituksen esityksen perusteluihin viitaten valiokunta on muuttanut lannoiteverosta annetun lain 4 §:ää siten, että lannoitevero alenee 9 penniksi kilolta 1 päivästä tammikuuta 1982 alkaen. Valiokunta on lisäksi tehnyt lakiehdotuksen nimikkeeseen ja johtolauseeseen sanonnallisia täsmennyksiä.

Käsitlemiensä aloitteiden suhteen valiokunta on asettunut kielteiselle kannalle.

Valiokunta kunnioittaen ehdottaa,

että eduskunta päättäisi hyväksyä hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen näin kuuluvana:

Laki

lannoiteverosta annetun lain 4 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lannoiteverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun lain (881/79) 4 § ja 13 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

4 §

Lannoiteveroa on suoritettava 11 penniä kilolta, milloin lannoitteet viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta tammikuun 1 päivän 1980 ja joulukuun 31 päi-

vän 1981 välisenä aikana, ja 9 penniä kilolta, milloin ne viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta tammikuun 1 päivän 1982 ja joulukuun 31 päivän 1982 välisenä aikana.

13 §

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä.)

Samalla valiokunta, jonka käsittelyn pohjana on ollut hallituksen esitys, ehdottaa,

että lakialoitteeseen n:o 28 (1980 vp.) sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1981

Vielä valiokunta ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 445 (1979 vp.) hylättäisiin.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja J. Laine, jäsenet Breilin, Hokkanen, Jokela, M. Järvenpää, Koppanen,

Lillqvist, Linna, Manninen, Mäki-Hakola, Niskanen, Rantala, Rosnell, Sirén, A. Stenbäck, Sutinen, Tamminen ja Tenhiälä sekä varajäsenet Malm ja Puolanne.

Vastalauseita

I

Maassamme koettiin viime kesänä poikkeuksellinen laaja ja raskas kato. Sen aiheuttamat menetykset maataloudelle ovat todella suuret. Maatalouden omavastuuosuuden ylittävät vahingot nousevat alustavienkin arvioiden mukaan useihin satoihin miljooniin markkoihin.

Vaikka nämä menetykset pyrittäisiinkin korvaamaan, niin kuitenkin omavastuuosuudesta johtuvat menetykset jäävät maataloutta harjoittavien ihmisten yksin kannettaviksi. Ne nousevat kokonaisuudessaan noin miljardiin markkaan. Tämä huomioon ottaen on pidettävä kohtuuttomana, että tällaisten menetysten jälkeen hallitus esittää lannoiteveroa edelleen kannettavaksi.

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1981

On lisäksi huomioitava se seikka, että viimekesäinen kato oli erällä osin Suomea jopa neljäs peräkkäin koettu.

Pääomahuolto tulee maatalouden piirissä kadon vuoksi muodostumaan suureksi ongelmaksi. Sitä osaltaan hieman helpottaisi, mikäli lannoitteiden valmisteverosta vallitsevissa olosuhteissa luovuttaisiin kokonaan.

Edellä todetun johdosta ehdotan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus hylättäisiin.

Asser Stenbäck

II

Hallitus esittää lannoitteista kannettavaksi valmisteveroa edelleen vuoden 1982 ajan. Veron määrä olisi kuitenkin ensi vuonna 9 penniä kilolta.

Tilanne on mielestämme ratkaisevasti muuttunut siitä, kun nykyinen lannoitevero säädettiin. Ylituotanto on kokonaan siirtynyt kotieläintuotannon puolelle, kun taas viljasta ja varsinkin leipäviljasta esiintyy jatkuvaa pulaa. Näin ollen ei ole oikeudenmukaista eikä maatalouspoliittisesti tarkoituksenmukaista raskastaa viljantuotantoa lannoitteiden valmisteverolla.

Koska maatalouden osuus tuotannon markkinoinnissa tulee vuonna 1982 huomattavasti pienenemään, on mahdollista luopua lannoite-

veron kantamisesta, ja näin olisi myös mielestämme meneteltävä. Lannoitevuoteen sidottu hintaporrastusjärjestelmä ei kuitenkaan mahdollista verosta luopumista vuodenvaihteessa, vaan lannoitevuoden vaihtuessa keskikesällä. Näin ollen olisi lannoiteverosta annettu laki säädettävä voimaan 30.6.1982 saakka. Näin menetellen voidaan perittävä veromäärä suunnilleen puolittaa ja samalla alentaa lannoitteiden hintaa uuden lannoitevuoden puolella. Tämä on mielestämme leipäviljan viljelyn elvyttämisen kannalta välttämätöntä.

Edellä mainituista syistä ehdotamme,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

lannoiteverosta annetun lain 4 ja 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan lannoiteverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun lain (881/79) 4 § ja 13 §:n 1 momentti näin kuuluviksi:

4 §

Lannoiteveroa on suoritettava 11 penniä kilolta, milloin lannoitteet viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta tammikuun 1 päivän 1980 ja joulukuun 31 päivän 1981 välisenä aikana, ja 9 penniä kilolta, milloin ne viedään valmistuspaikalta tai luovutetaan tullivalvonnasta tammikuun 1 päivän 1982 ja kesäkuun 30 päivän 1982 välisenä aikana.

13 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1982 ja on voimassa 30 päivään kesäkuuta 1982.

Voimaantulosäännös

(Kuten valiokunnan mietinnössä.)

Helsingissä 10 päivänä marraskuuta 1981

Ulla Puolanne
Pentti Mäki-Hakola

Esko J. Koppanen

Matti Hokkanen
Pertti Salolainen

EDUSKUNNAN
MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Helsingissä,
20 päivänä lokakuuta 1981

Lausunto n:o 6

Valtiovarainvaliokunnalle

Valtiovarainvaliokunta on 6 päivänä kuluva lokakuuta päivätyllä kirjeellään pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokuntaa antamaan lausuntonsa hallituksen esityksestä n:o 120 laiksi lannoiteverosta annetun lain 13 §:n muuttamisesta sekä samana päivänä päivätyllä kirjeellään ed. Korttesalmen ym. lakialoitteesta n:o 28 (1980 vp.) laiksi lannoiteverosta annetun lain kumoamisesta ja ed. V. Vennamon ym. toivomusaloitteesta n:o 445 (1979 vp.) lannoiteveron poistamisesta. Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina ylitarkastaja Lasse Valtonen valtiovarainministeriöstä, erikoistutkija Jouko Sirén maa- ja metsätalousministeriöstä, agronomi Markku Suojanen Maataloustuottajain Keskusliitosta ja johtaja Arto Koskinen Kemira Oy:stä. Käsiteltyään asian valiokunta esittää lausuntonaan seuraavaa.

Lannoiteverosta annettu laki (881/79) on voimassa vuoden 1981 loppuun. Hallituksen esityksen tarkoituksena on lain voimassaolon jatkaminen yhdellä vuodella. Veron määrä säilytettäisiin entisellään. Veron tuotto muodos-

taisi osan siitä maatalouden osuudesta, jolla maatalouden on osallistuttava maatalouden yli-tuotannon viennin rahoittamiseen.

Valiokunnalla ei ole esityksen asiasisällön suhteen huomauttamista. Lakiehdotuksen johtolauseen viimeinen sana "seuraavasti" tulisi valiokunnan mielestä kuitenkin korvata sanoilla "näin kuuluvaksi".

Kun valiokunta ehdottaa hallituksen esityksen hyväksymistä, on se asettunut lakialoitteen n:o 28 (1980 vp.) ja toivomusaloitteen n:o 445 (1979 vp.) hyväksymiseen nähden kielteiselle kannalle.

Edellä lausutun perusteella valiokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan,

että hallituksen esitykseen sisältyvä lakiehdotus olisi hyväksyttävä edellä esitetyn muutoksin,

että lakialoitteeseen n:o 28 (1980 vp.) sisältyvä lakiehdotus olisi hylättävä ja

että toivomusaloite n:o 445 (1979 vp.) olisi hylättävä.

Maa- ja metsätalousvaliokunnan puolesta:

Toivo Yläjärvi

Kaarlo Muuramo

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Yläjärvi, varapuheenjohtaja Tuovinen, jäsenet Aaltio, Hir-

velä, Hämäläinen, Korhonen, Laitinen, Nieminen, Nikkilä, Raudaskoski, Rytönen ja Westerlund sekä varajäsenet Malm ja Perho.